

Regionplan och budget 2022–2024

Ett rättvist Västmanland

Innehåll

Förord	1
Nuläge.....	2
Offentlig drift.....	2
Sjukförsäkringar skapar VIP-köer.....	3
Psykisk hälsa och ohälsa	3
Jämlik vård.....	4
Stärkt primärvård/nära vård.....	5
Jämställd vård.....	5
Samverkan och tillgänglighet	6
Tandvården.....	7
En attraktiv och utvecklande arbetsplats - ger stolta och engagerade medarbetare	8
Nuläge.....	8
Egen personal framför hyrpersonal	8
Arbetstid och löner.....	9
Arbetsstidsförkortning	9
Inflytande och utveckling	10
Återhämtning/Arbetsmiljö	10
En effektiv verksamhet av god kvalitet.....	11
Klimaträttvisa	11
Samverkan	12
New public management och Just in time	12
Digitalisering.....	13
HBTQIA+	13
Nöjda invånare i en attraktiv region	14
Nuläge.....	14
Kollektivtrafik	14
Infrastruktur och bredband	14
Folkbildning	15
Kultur och ideell sektor	15
Regional utveckling.....	16
En stark och uthållig ekonomi	17
Nuläge.....	17
Skattehöjning.....	17

Sänkta politikerarvoden	18
Patientlagen och nättdoktorer	18

Budget

Resultat.....	19
Ramar.....	20
RS-anslag.....	21
Investerings- och låneramar.....	23
Skatter och statsbidrag.....	24

Förord

Jämlika samhällen är en förutsättning för alla människors frihet. Det är när vi tillsammans ser till att välfärden och samhället ställer upp för oss alla och envar som vår individuella frihet växer.

Vänsterpartiet vill bygga ett Västmanland för alla – inte bara för de rikaste. Vår vision är enkel.

Vänsterpartiet vill omfördela samhällets resurser och bygga jämlikhet. Många pratar idag om jämlikhet, men det är vänstern som har förslagen och politiken för förändring.

Vi måste ha ett stabilt sjukvårdssystem som klarar av att ge vård till alla. Ett sammanhållet välfärdssystem hade haft bättre förutsättningar att klara dagens pandemikris men även framtida kriser. Den nedrustning som blivit en följd av en alltmer accelererande utförsäljning måste stoppas. De ödesdigra konsekvenser vi fick se drabba de allra äldsta och sköraste får inte ske igen. Alla invånare i Västmanlands län ska ges samma möjligheter till ett gott liv. Oavsett var du bor ska du ha möjlighet till arbete, fritid och en god hälsa. För att lyckas med detta måste vi hjälpas åt. Det är med våra gemensamma resurser och insatser som vi kan få ett samhälle där behoven får styra i stället för vinstintressen.

Det finns stora utmaningar idag. Klimatkrisen är vår tids ödesfråga och påverkar oss alla. Vi som region behöver ta vårt ansvar för att brådskande ställa om vår verksamhet med målsättningen att regionen ska vara klimatpositiv. Klimatfrågan är en jämlikhetsfråga där de som släpper ut mest är de med högst inkomst och de som drabbas hårdast är de med lägst ekonomi. Därför behövs gemensamma insatser för att svara upp på klimatkrisen som också jämnar ut klassorättvisor.

Trots att de med god ekonomi blir friskare och lever allt längre ser vi hur de med lägre inkomst och tunga arbeten är sjukare och har kortare livslängd. Detta beror på att tillgången till vård är ojämnt fördelad mellan stad och landsbygd, men också mellan hög- och låginkomsttagare.

Vi vet att de allra flesta tjänar på ett jämlikt samhälle och en välfärd som styrs av behov snarare än av vinstintressen. När vi låter marknadens vinstintresse styra kommer alltid den friska personen i staden gå före den som blivit sjuk och bor på landsbygden. Det kommer läggas fibernät där det är tätbefolkat och bussarna kommer gå där passagerarna behöver tränga ihop sig. Det är helt enkelt mer lönsamt för ett företag att bedriva vård i stadsdelar där människor är friska och att erbjuda internet där köpkraften är stor. Marknadens logik ska därför inte gälla för vår välfärd. Därför ska behovet avgöra vem som får vård först, på vilket sätt vi bygger ut vår infrastruktur och för vilka satsningar vi riktar mot kultur- och idrottslivet.

För oss är det viktigt att vården finansieras gemensamt genom skatteintäkter och inte genom egenavgifter. Ingen ska behöva välja bort vård på grund av ekonomin. För att tillgången till vård ska vara jämlik och ges efter behov kan vi inte tillåta en VIP-kö för personer med privat sjukförsäkring. Systemet med privata sjukförsäkringar urholkar den generella välfärden och bryter mot hälso- och sjukvårdslagen. Vår sjukvård är inte en marknad med kunder utan en skattefinansierad verksamhet som ger vård efter behov och inte efter efterfrågan. Nätläkarnas kommersialisering av vården måste stoppas.

En bra arbetsgivare som fortsätter att bedriva vård med hög kvalitet behöver kunna rekrytera och behålla sin personal. Därför är en god arbetsmiljö med möjlighet till återhämtning viktig. Vi behöver ha rimliga scheman och en bra dialog med personalen när vården utvecklas och moderniseras. Personalen i regionen bär samhället på sina axlar, i vardag såväl som i kris. Därför vill vi införa en arbetstidsförkortning för regionens personal. På sikt vill vi att sex timmars arbetsdag ska vara normen och vill prova detta i regionens verksamheter

En god och jämlik hälsa

Nuläge

Alla människor ska ha lika rätt till en god hälso- och sjukvård, tyvärr så fungerar det inte fullt ut idag. Region Västmanland står inför stora utmaningar för att klara av den uppgiften. Idag präglas regionen av stora skillnader i människors mående. Framför allt präglar klassbakgrund, så kallade socioekonomiska faktorer, hälsoläget. Dessa skillnader förstärks beroende på var i länet du bor. Faktorer som kön, sexuell läggning, socioekonomi, funktionsnedsättning och boendesituation påverkar också bemötandet i vården.

En rättvis vård och hälsa innebär att rätten till vård ska styras av människors behov, inte av betalningsförmåga. Hälso- och sjukvårdslagen är tydlig i detta, behovet ska styra. Vi ser dock en utveckling där vinstintresse och kommersialisering urholkar den principen. Lagen om valfrihet och etableringsfriheten för privata utförare genom vårdval hotar hälso- och sjukvårdslagen.

Sedan flera år tillbaka visar undersökningar att ungas psykiska ohälsa ökar. Betydande faktorer för detta är trivseln i skolan, prestationskrav och oro för familjens ekonomi. Ett mindre jämlikt samhälle får direkta konsekvenser för barn och ungas mående. Konsekvenser av Covid-19-pandemin kommer sannolikt påverka denna riktning ytterligare. Oro vid sjukdom, sorg efter att ha förlorat en anhörig eller ökad oro om familjemedlemmar förlorar arbetet kan få ytterligare konsekvenser för såväl vuxna som barn och unga.

Offentlig drift

Vi vill att hälso- och sjukvården ska styras demokratiskt och finansieras solidariskt. För att hälso- och sjukvården ska bedrivas efter behov vill vi att vården ska vara fri från vinstintressen och kommersialisering. En sammanhållen vård i egen regi är det bästa verktyget för detta. Därför bör regionen alltid i första hand bedriva vården i egen regi. Särskilt vill vi att läkemedelsförsörjningen ska ske i helt egen regi. När så inte sker bör upphandlingar utformas för att passa företag utan vinstintresse.

Det finns ett egenvärde med att bedriva vård i egen regi, under demokratisk styrning. Det ger oss bättre förutsättningar att möta vårdbehoven i hela länet och gör att vi står starkare vid kriser. Dessutom är en skattefinansierad vård en mer kostnadseffektiv vård. Varje skattekrona ska göra nytta i regionens verksamhet. Det är ett enormt resursslöseri att låta skattepengar försvinna som vinster för privata vårdgivare och riskkapitalbolag. Regionen har som sjukvårdshuvudman det slutgiltiga ansvaret för sjukvården. Detta innebär att vi måste ha en beredskap när privata utförare avvecklar sin verksamhet. Vi är kritiska till att vårdcentraler har lagts ut på intraprenad vilket vi ser som ett försteg till att kunna privatisera verksamheten. Vi vill istället se en sammanhållen hälso- och sjukvård som finansieras solidariskt och styrs demokratiskt. Idag är primärvårdsprogrammet den politiska styrningen vi har.

Vänsterpartiet vill:

Att Region Västmanland tar över läkemedelsförsörjningen i egen drift.

Att Region Västmanland alltid prövar offentlig drift i första hand vid etablering av nya vårdenheter.

Att Region Västmanland som ett första steg återinför 50 procent offentlig drift av vårdcentraler.

Sjukförsäkringar skapar VIP-köer

Idag ser vi en utveckling där fler personer tecknar privata sjukförsäkringar. Detta har blivit allt vanligare som personalförmån på arbetet och syftar till att kunna få snabbare vård skilt från den offentliga vårdens behovsprövning. Att sjukförsäkringspatienter går före i vårdkön är ett tydligt brott mot hälso- och sjukvårdslagen. Region Västmanland måste därför aktivt arbeta för att begränsa och på sikt stoppa denna separata VIP-kö till hälso- och sjukvården. Region Västmanland ska därför lyfta detta på nationell nivå med målet att få till en lagändring på området. På regional nivå ska Region Västmanland utreda ersättningssystemet till privata utförare. Syftet är att undersöka om privata utförares ersättning också täcker upp kostnader för att ta emot sjukförsäkringspatienter. Om så vore fallet ska Region Västmanland tydligt särskilja ersättningen för den offentligt finansierade vårdkön och sjukförsäkringspatienter. Hyres-, lönekostnader och andra ersättningar ska inte få användas för att skapa en separat kö till hälso- och sjukvården i Västmanland.

Vänsterpartiet vill:

Att Region Västmanland säkerställer att offentlig finansiering inte bekostar en separat VIP-kö för sjukförsäkringspatienter.

Att Region Västmanland inte skriver avtal med privata utförare på Vårdcentraler med parallella verksamheter.

Psyisk hälsa och ohälsa

En behovsstyrd verksamhet styr insatserna dit de gör störst nytta. Det är viktigt med en verksamhet som är förebyggande och riktar sig särskilt till barn och ungdomar. Tidiga insatser och ett folkhälsoperspektiv ska genomsyra regionens arbete samt samverkan med kommuner och andra aktörer. Fortsatta strategier behövs för att stärka samverkan mellan regionen och kommunerna. Arbetet kan dock inte avgränsas till gemensamma strategidokument.

Barn- och Ungdomspsykiatri, BUP, behöver extra medel för att förflytta kompetens ut i kommunerna genom samverkan med elevhälsan och ungdomsmottagningarna. Kompetens från BUP som arbetar tillsammans med kommunerna skapar en bättre samverkan som leder till att barn och unga kommer till rätt vårdnivå.

Det är inte bara unga som drabbas av psykisk ohälsa. Tecknen på psykisk ohälsa ser inte alltid likadana ut och påverkas av samhällets normer. Mäns psykiska ohälsa tar sig ofta uttryck på andra sätt än kvinnors. Detta leder till att män med psykisk problematik ofta missas av vården. Män med psykisk ohälsa riskerar att agera aggressivt, dels mot sig själva, dels mot personer i sin närhet och samhället i stort. Region Västmanland behöver arbeta med jämställdhetsintegrering för att fånga upp både män och kvinnor som lever med psykisk ohälsa.

Regionen arbetar redan idag med det mobila teamet. För att stärka det arbetet och arbetet mot psykisk ohälsa bör regionen också stärka det mobila teamet med psykiatrisk kompetens. På flera orter finns också en så kallad "psykakutbil" för att under dygnets svåra timmar garantera ett bra omhändertagande av människor med svåra psykiska tillstånd. I Västmanland är det dyrt att bemanna en sådan bil jämfört med de ytterst få uttryckningar som förväntas göras. Därför bör regionen

komplettera "MOFFA", den mobila familjeläkaren med psykiatrisk kompetens. På så sätt kan vi erbjuda rätt vård även till personer med akuta psykiska tillstånd.

Vänsterpartiet vill också införa satsningen PEER-support i Västmanland. PEER-support innebär att personer med egen erfarenhet av psykisk sjukdom anställs och bidrar med sin kompetens i verksamheten. Detta har visat sig vara mycket värdefullt för verksamhetens utveckling i regioner där projektet prövats.

Inom rättspsykiatri ska man kunna vårdas på olika vårdnivåer. Idag saknar dock regionen vårdplatser på vårdnivå 3. Vi vill inom rättspsykiatri inrätta klass 3-platser för att alla ska kunna vårdas på rätt nivå.

Vänsterpartiet vill:

Att Region Västmanland avsätter 15 miljoner över 2022-2024 för samverkan mellan BUP och kommunerna.

Att Region Västmanland satsar totalt 12 miljoner på PEER-support, brukarinflytande och MOFFA över 2022-2024.

Att Region Västmanland fortsätter arbetet med självhjäpsgrupperna inom psykiatri.

Att Region Västmanland följer upp resultaten av "Liv och hälsa" samt "Liv och hälsa Ung" för att kunna rikta insatser dit behovet är som störst.

Att Region Västmanland bibehåller och på sikt utökar antalet självinläggningsplatser.

Att Region Västmanland bygger ut rättspsykiatri med klass 3-platser.

Att Region Västmanland arbetar med jämställdhetsintegrering för att fånga upp både män och kvinnors psykiska ohälsa.

Jämlik vård

Region Västmanland ska präglas av en rättvis vård och hälsa och behöver därför ta ett samlat grepp för att utjämna det ojämlika hälsoläget. Region Västmanland ska ha en samlad strategi för rättvis etablering av primärvården i hela länet.

Vårdval och den fria etableringsrätten motverkar en rättvis vård och hälsa i hela länet. Det är idag mer lönsamt att starta vårdcentraler i välbärgade områden där människor är friskare.

Ersättningssystemet behöver kompensera fullt ut för hur sjuka människor faktiskt är och för de socioekonomiska faktorer som påverkar vårdbehovet. Etablering av vårdcentraler ska även ske i socioekonomiskt utsatta områden med stor vårdtyngd.

Tolk användningen påverkar såväl ekonomiskt som i ökad tidsåtgång i patientkontakter. Detta ska Region Västmanland motverka genom att göra en översyn av ersättningssystemet. Socioekonomiska faktorer bör i högre grad kompenseras. Särskilt bör regionen ta ansvar för de som står långt ifrån vården. Vi vill därför satsa extra medel på tillnyktringsenheten. Alla har rätt till ett värdigt bemötande av vården.

Tillsammans med en jämlik etablering av vårdcentraler i hela länet och stärkta hälsocenter ska Nära vård avlasta sjukhusvården. Nära vård innebär att mer resurser ska läggas tidigare i vårdkedjan. En avgiftsfri primärvård kan bidra ytterligare till att minska trycket längre upp i vårdkedjan.

Vänsterpartiets målbild om avgiftsfri primärvård läggs alltid i vågskålen till förmån för att motverka höjningar och minska avgifter.

Stärkt primärvård/nära vård

Inriktningen att så många som möjligt ska färdigbehandlas inom primärvården har varit gällande över lång tid. Dock har det inte skett några reella ekonomiska satsningar för att stärka primärvården. Genom att öronmärka medel till "Vårdval/primärvården" finns möjligheter att öka ersättningar till vårdcentraler utanför sjukhusorterna, för att stärka barnmorskeverksamheten, möjligheten till utbildningsplatser, möjlighet till att inrätta kombinationstjänster (Region/kommun) samt öka ersättningen för täckningsgrad. Det kan också möjliggöra "växeltjänstgöring" för slutenvårdsspecialister inom primärvården.

Jämställd vård

Vänsterpartiet vill bygga en kvinnovård för framtiden. En viktig grund för en jämställd vård är att kvinnovården får tillräckligt med resurser. Det är viktigt att både gravida och födande kan få det bästa stödet, men också att patienter som är i behov av vård och behandling för sjukdomar som drabbar kvinnor ska kunna få det. Kvinnors hälsa har historiskt underprioriterats och detta måste förändras. Varje födande ska ha rätt till en barnmorska i det aktiva förlossningsarbetet. Våld mot kvinnor är ett av våra stora folkhälsoproblem. För sjukvårdens del handlar kampen mot våldet om stöd till våldsutsatta och anhöriga samt om utökad kompetens inom hela sjukvården rörande signaler kring våld och psykologiskt stöd. Ett nära samarbete mellan Regionen, kommunerna och fristående aktörer kan vara livsavgörande och bör säkras.

Vänsterpartiet vill:

- Att** Region Västmanland har en samlad strategi för etablering av vårdcentraler i hela länet.
- Att** Region Västmanland använder förstärkningen av primärvården för att skapa bättre förutsättningar för vårdcentraler utanför sjukhusorterna.
- Att** Region Västmanland avsätter 13 miljoner för att starta tillnyktringsenheten över 2022–2024.
- Att** Region Västmanland skyndsamt inrättar lågtröskelmottagningen.
- Att** Region Västmanland stärker hälsocenter som en del av det förebyggande arbetet.

Samverkan och tillgänglighet

Det ska vara lätt att komma i kontakt med primärvården. Väntetiderna får inte vara så långa att patienterna vänder sig till en annan vårdnivå. Därför måste det också finnas vårdcentraler i hela länet och regionen måste ta ansvar för planeringen, och placeringen, av dessa. Det behövs även en eller flera digitala vårdcentraler i egen regi.

Samverkan mellan alla vårdgivande instanser måste förbättras. Det måste vara sömlösa övergångar mellan olika verksamheter internt och externt. Ingen får falla mellan stolarna, det måste finnas tydliga rutiner för överlämning och kontaktytor mellan primärvård, sjukhus, psykiatri och kommuner.

Den som är i kontakt med vården ska inte behöva ansvara för kontakten mellan äldreboende, vårdcentral, elevhälsa och sjukhusvården. Därför behöver vi vård i egen regi, men också en gränsöverskridande vård inom offentlig verksamhet. Det är en förutsättning för att man ska känna sig trygg i kontakten med vården och leder till en mer jämlik vård. För att uppnå detta behöver vi tydligare uppdragsbeskrivningar med en klar ansvarsfördelning.

Regionen har ett särskilt ansvar att arbeta gentemot de fem nationella minoriteterna och minoritetsspråken. Alla har rätt till att få information på sitt eget språk. Region Västmanland är ett finskt förvaltningsområde. Vänsterpartiet vill också bibehålla den finskspråkiga mottagningen i Fagersta som är länsövergripande. Regionen är den största ägaren av tolkservice och vi vill att regionen ser till att utveckla verksamheten så att tolktjänster också kan erbjudas digitalt. Sverige har tydliga lagar på området tillgänglighet för människor med funktionsnedsättning. Regionen ansvarar för den digitala och fysiska tillgängligheten inom de verksamheter den styr över. En helhetsöversyn behöver göras i all verksamhet gällande digitala tjänster och den fysiska tillgängligheten för att göra det möjligt för människor med funktionsnedsättning att få vård på sina villkor.

Vänsterpartiet vill:

Att Region Västmanland påskyndar digitaliseringen inom primärvården.

Att Region Västmanland gör en översyn av hur tillgängliga material och tjänster egentligen är på olika språk.

Att Region Västmanland tillser att all kommunikation, alla digitala tjänster och den fysiska miljön inom vården ska vara tillgängliga och användbara för människor med funktionsnedsättning i linje med befintlig lagstiftning och standard på området.

Tandvården

Idag avstår många att besöka tandvården på grund av ekonomin. Avgifterna har stigit efter att tandvården avreglerades. Problemen hinner bli stora innan många tvingas besöka tandvården på grund av höga avgifter. Vi vill därför att regionen ska vara restriktiva med prishöjningar inom Folktandvården. De som drabbas hårdast är de som har det svårt ekonomiskt och trots att tandvården för barn är gratis påverkas barnens tandhälsa av föräldrarnas klasstillhörighet. Som en del i att stärka barnens tandhälsa vill vi införa ett pilotprojekt med tandvårdsinformation kombinerat med regelbunden fluorsköljning i skolan med start i socioekonomiskt utsatta områden.

Vänsterpartiet vill:

Att Region Västmanland inför pilotprojekt med tandvårdsinformation och fluorsköljning i skolan.

Att Region Västmanland ska vara restriktiva med prishöjningar inom Folktandvården.

En attraktiv och utvecklande arbetsplats

- ger stolta och engagerade medarbetare

Nuläge

Regionens verksamhet pågår dygnet runt året runt och är nödvändig för ett fungerande samhälle. Där hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, regional utveckling och kultur fungerar är samhället starkt och inkluderande. För att detta ska uppnås måste vi ha arbetsplatser med personal som orkar och ser arbetet som meningsfullt.

En av regionens största utmaningar är kompetensförsörjning. Det kräver ett systematiskt och långsiktigt arbete med att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla rätt kompetenser utifrån regionens samlade behov och förutsättningar. Samtidigt måste vi säkra en hållbar arbetsmiljö för medarbetarna.

Det är viktigt att Region Västmanland arbetar med en rekrytering fri från diskriminering. Region Västmanland behöver människor med olika kompetens, erfarenhet och bakgrund.

Fortsatt har Region Västmanland stora problem med höga kostnader för hyrpersonal. Verksamhet som är beroende av hyrpersonal skapar också osäkerhet för de egna medarbetarna. Region Västmanland behöver bryta beroendet av bemanningsföretagen och skapa en attraktiv arbetsplats med inflytande för personalen.

Hög sjukfrånvaro är fortfarande ett problem, även om läget skiljer sig inom regionens verksamheter. Under Covid 19-pandemin avskaffades tillfälligt karensavdraget vilket förmodligen har bidragit till att sjuknärvaron i Regionens verksamheter har minskat. Vi ser positivt på det och vill på sikt ta bort karensavdraget för regionens anställda. I efterdyningarna av Covid19-pandemin finns en stor risk för att den psykiska ohälsan även bland personalen ökar och ställer höga krav på Region Västmanland som arbetsgivare.

Egen personal framför hyrpersonal

Bara genom att skapa bra arbetsplatser, med hållbar och självständig bemanning och personal som väljer att stanna och utvecklas, kan beroendet av bemanningsföretag brytas. När hyrpersonal får möjligheten att välja när de själva vill arbeta och i vilken omfattning och dessutom får mycket högre lön, ökar belastningen på den ordinarie personalen, vilket är ohållbart i längden. Kampen mot bemanningsföretag är inte bara en regional angelägenhet utan måste fortsätta genom att arbeta fram nationella riktlinjer kring upphandling av hyrpersonal. Detta är ett första steg mot ett oberoende av hyrpersonal.

Vänsterpartiet vill:

Att Region Västmanland arbetar för en nationellt samlad upphandling av hyrpersonal.

Att Region Västmanland utreder möjligheten att på sikt ta bort karensavdraget för regionens anställda.

Arbets tid och löner

Regionen ska satsa på den egna personalen. De ska prioriteras när det gäller scheman och ges möjlighet att stanna kvar på en arbetsplats över tid, där utvecklande av arbetsplatsen och den egna yrkesrollen ska premieras. Byte av arbetsplats för att höja den egna lönen ska inte vara nödvändigt. Lönesättning är viktigt och vi ska ha en bra löneutveckling för vår personal, vi anser dock inte att lönespridning är lösningen. Vi vill lyfta upp och hålla ihop lönesättningen generellt.

Tillsvidareanställning med heltid som grund ska vara norm. Vid tillämpning av provanställning ska det leda till en trygg tillsvidareanställning på heltid.

Vänsterpartiet vill:

Att Region Västmanland i större utsträckning erbjuder personalen möjlighet att själva bestämma förläggningen av sin arbetstid, så kallad självständig bemanning.

Arbets tidsförkortning

Pilotprojekt med kortare arbetstid har visat sig leda till friskare medarbetare och bättre arbetsklimate. I förlängningen ger det högre patientsäkerhet. Vi vill att 6-timmars arbetsdag med bibehållen lön prövas inom Kommunals avtalsområde och vi föreslår en satsning på 6 miljoner som fördelas över 2022–2024.

En annan modell för arbetstidsreducering ska prövas för äldre personal "80-90-100" som innebär att personal som fyllt 62 år kan få gå ner till 80 procents arbetstid men behålla 90 procent av lönen under de sista åren på jobbet. Samtidigt fortsätter arbetsgivaren att betala in tjänstepension på 100 procent.

Vänsterpartiet vill:

Att Region Västmanland startar ett pilotprojekt med 6 timmars arbetsdag inom Kommunals avtalsområde.

Att Region Västmanland prövar arbetstidsmodellen "80-90-100".

Att Region Västmanland aktivt söker statsbidrag för att främja hållbart arbetsliv.

Inflytande och utveckling

Region Västmanland ska vara en arbetsgivare med arbetsplatser som präglas av personalens inflytande och av att kunna påverka sin arbetssituation. Där ska möjligheter finnas att tillsammans med andra utvecklas i sin yrkesroll och skapa arbetsplatser där man upplever att man blir lyssnad på. Regionen ska spegla det samhälle vi finns i, därför bör personalens sammansättning präglas av mångfald.

Personalens önskemål och framtidens krav måste bemötas med lyhördhet och innovativa lösningar. Orsaker till hög personalomsättning och höga sjuktal ska kartläggas och åtgärdas. Närvarande och kompetenta chefer har betydelse för hur arbetsplatsen fungerar.

Alla chefer ska ha den utbildning som krävs för att kunna leda arbetet. Även andra yrkeskategorier ska ges möjlighet till att gå kurser och vidareutbildningar. Utbildning med bibehållen lön ska vara möjligt.

Att följa arbetsrätt och kollektivavtal ska vara en självklarhet. Regionen ska lita på sin personal och måna om deras integritet och kunskap. Möjligheten att forska och att utveckla sina idéer ska uppmuntras och underlättas.

Vänsterpartiet vill:

Att Region Västmanland ser över personalens möjligheter till vidareutbildning med bibehållen lön.

Att Region Västmanland utvecklar arbetet med validering av utländska vårdutbildningar.

Återhämtning/Arbetsmiljö

En bra arbetsgivare tar hand om sin personal och skapar möjlighet för vila och återhämtning. Personalen behöver få inflytande över schemaläggning och vara med och utveckla sin arbetsplats. Ett sådant arbetsklimat skapas när arbetsplatsen har tillräckliga resurser och har tillräcklig bemanning. Detta arbete är alltid viktigt, men extra viktigt efter en kris. Därför är det särskilt viktigt att personalen erbjuds krishantering för att bearbeta trauman som uppstått under Covid-19-pandemin. De som har burit oss genom krisen måste få tillfälle till vila och återhämtning, men också att få prata med någon om det som har hänt. Därför säger Vänsterpartiet också stopp till ytterligare effektiviseringskrav på en redan ansträngd verksamhet.

Vänsterpartiet vill:

Att Region Västmanland erbjuder personalen krishantering i spåren av Covid-19-pandemin och att totalt 6 miljoner fördelat över 2022–2024 läggs på personalens rehabilitering.

Att Region Västmanland utreder hur möjligheten till återhämtning och ledighet har sett ut inom verksamheterna.

En effektiv verksamhet av god kvalitet

Klimaträttvisa

Klimatkrisen är vår tids ödesfråga. Internationellt, nationellt, regionalt och kommunalt måste frågan behandlas som just en ödesfråga. Region Västmanland måste ta sitt fulla ansvar för att möta de utmaningar som regionen och resten av världen står inför och vara i framkant med en miljö- och klimatpolitik som är hållbar för framtida generationer. Klimatfrågan är en klassfråga där de rikaste står för majoriteten av utsläppen. På regional nivå ska Region Västmanland ta ansvar för att skapa jämlika möjligheter att bo, resa och verka i alla länets kommuner. Kollektivtrafik, bredbandsuppkopplingar och annan infrastruktur måste fungera för alla invånare oavsett var i länet man bor och för att det ska fungera så måste samhället ta ekonomiskt ansvar.

Regionen måste omgående utlysa klimatnödläge och göra en översyn av sin påverkan på klimatet med målet att regionen ska bli klimatpositiv. Regionen ska ta fram en koldioxidbudget i syfte att kontinuerligt mäta regionens klimatavtryck.

Det behövs en enorm förändring för att vi ska nå FN:s klimatmål i Agenda 2030. Därför måste hållbarhet vara prioriterat i alla verksamheter och vid alla upphandlingar och inköp.

Region Västmanland ska alltid prioritera miljömässigt hållbara transportmedel och medverka till att koldioxidutsläppen minskar.

Vi föreslår att Region Västmanland gör en översyn av läkemedelsförskrivningen i hela regionen vad gäller miljö- och klimatpåverkan samt undersöker möjligheter till ökad självförsörjning av energi genom solceller på eller intill byggnader i hela regionen.

Det finns många möjligheter att ta tillvara på och att omvandla restprodukter från en verksamhet till en annan och cirkulära materialflöden behövs utvecklas än mer.

Länet behöver en krisberedskap att lita på oavsett det gäller skogsbränder, pandemier eller andra kriser. Det innebär att Region Västmanland ska ta samhälleligt ansvar för frågor som till exempel lagerhållning i samråd med Myndigheten för samhällsberedskap, MSB, och bidrar till att länet är rätt rustat vid krissituationer.

Vänsterpartiet vill:

Att Region Västmanland utlyser klimatnödläge.

Att Region Västmanland tar fram och antar en koldioxidbudget för att kontinuerligt mäta regionens klimatavtryck.

Att Region Västmanland gör en översyn av läkemedelsförskrivningen i hela regionen vad gäller miljö- och klimatpåverkan.

Att Region Västmanland undersöker möjligheter till ökad självförsörjning av energi genom solceller i eller intill alla regionens verksamhetsfastigheter.

Att Region Västmanland i samråd med MSB bidrar till länets krisberedskap.

Samverkan

För att öka tillgängligheten inom hälso- och sjukvården krävs en god samverkan mellan olika instanser och mellan kommuner, regionen och andra aktörer. Regionens verksamhet överlappar andra områden både geografiskt och organisatoriskt och kräver därför en förbättrad samverkan. Det är genom samverkan, inte konkurrens som vi bygger ett samhälle som håller ihop.

Konkurrens, oavsett om det rör sig mellan regioner eller mellan offentliga och privata aktörer, bör inte vara drivkraften i offentlig verksamhet. Det riskerar att leda till sämre kommunikation och att bra idéer stannar kvar som affärshemligheter. Om utvecklingen och innovationer kan delas skapas bättre förutsättningar för människor att ta del av en god vård och service. Därför vill vi se att regionen i större omfattning driver sin verksamhet i egen regi. Det ger oss bättre förutsättningar för samverkan med kommuner och andra regioner.

En hälso- och sjukvård med hög kvalitet kräver samverkan mellan regionerna. För att bibehålla en hög kompetens inom varje medicinskt område ska regionerna fokusera på sina styrkor. Det innebär att viss specialistvård sker inom Region Västmanland och att vi samverkar kring annan specialistvård med andra regioner. På detta område finns en stor utvecklingspotential som på sikt kan leda till både högre kvalitet och minskade kostnader.

Vänsterpartiet vill:

Att Region Västmanland fördjupar samverkan kring vård som behövs sällan, till exempel operationer, med närliggande regioner.

New public management och Just in time

Offentlig såväl som privat verksamhet inom välfärden har sedan 90-talet börjat snegla på olika marknadsmodeller för att effektivisera sin verksamhet. New public management är en företagsmodell och ekonomisk teori där varje del av en verksamhet ska drivas som ett företag och där lönsamheten står i centrum. Varje del av verksamheten ska då vara mätbar, oavsett om det rör sig om en bandagering, ett blodprov eller tiden mellan terapeutsamtalen. Regionens lager för sjukvårdsmaterial har under de senaste åren nedmonterats. Enligt företagsmodeller som Just in time har Regionen istället infört modeller där inget material ska beställas innan det finns en efterfrågan. Dessa marknadsmodeller lämpar sig inte inom vår välfärd, vilket har blivit extra tydligt under Covid-19-pandemin där regionen saknar viktig skyddsutrustning.

Behov, professionalism och kvalitet ska vara ledord för en bra välfärd.

Vänsterpartiet vill:

Att Region Västmanland avsätter 35 miljoner 2022–2024 för att upprätta egna lager av sjukvårdsmateriel och säkerställer att vi har en tillräcklig beredskap.

Att Region Västmanland stegvis går ifrån New public management som styrmodell.

Digitalisering

Den fortsatta digitaliseringen kan underlätta kontakten med Regionen för många människor men måste utformas för att underlätta för personal och mottagare av vård. Digitaliseringen ska underlätta för personalen snarare än att öka administrationen. För att digitaliseringen ska fungera på detta sätt måste kravbilden vara tydlig och framtagen i samråd med den personal som ska arbeta i systemen.

Framförallt tror vi att digitaliseringen kan underlätta kontakten som människor har med Regionen, därför är det också viktigt att våra digitala tjänster utformas tillgängligt. Även digitala tjänster måste vara tillgängliga för människor med funktionsnedsättning eller för de som inte har svenska som modersmål.

Vänsterpartiet vill:

Att Region Västmanland fortsätter utveckla möjligheten till digitala kontakter med vården som komplement till övriga vården.

HBTQIA+

Regionen bör fortsätta kompetensutvecklingen för grundläggande HBTQIA+-kompetens för att förbättra bemötandet av och arbetsmiljön för HBTQIA+-personer. Förkortningen står för homosexuella, bisexuella, transpersoner, queerpersoner, intersex-personer och asexuella. HBTQIA+-personer löper större risk att drabbas av olika former av ohälsa än den övriga befolkningen. Hur personal bemöter sina besökare är avgörande för hur vården blir. HBTQIA+-personer har ofta dåliga erfarenheter av heteronormativt bemötande från vårdpersonal, vilket gör att många undviker att söka vårdkontakt. Vi anser att en HBTQIA+-diplomering är positivt, men tycker att det är av vikt att diplommet inte blir en slutstation. Arbetet med inkludering är ständigt pågående och ska beaktas och fortgå i alla led och regionala verksamheter.

Vänsterpartiet vill:

Att Region Västmanland intensifierar arbetet med kompetensutveckling inom området HBTQIA+.

Nöjda invånare i en attraktiv region

Nuläge

Region Västmanland ska vara ett län som präglas av jämlikhet, jämställdhet, demokrati och inkludering. Människors rätt till delaktighet och inflytande är en viktig pusselbit i ett jämlikt och jämställt samhälle, alla ska känna sig inkluderade. Den service som erbjuds av offentliga och kommersiella utförare ska vara tillgänglig för alla. Det är speciellt viktigt att säkerställa att tillgängligheten till service och tjänster också innefattar landsbygd. Tillgänglighet är ett brett begrepp och omfattar allt från kultur till kollektivtrafik och hälso- och sjukvård. All verksamhet som finansieras med regionala medel ska vara inkluderande, vilket innebär att miljöer och verksamheter fungerar för alla. Entrén till läns museet ska vara fri.

Kollektivtrafik

Infrastrukturen behöver utvecklas i hela länet, exempelvis en tillgänglig och pålitlig kollektivtrafik som på sikt bör bli avgiftsfri. Turer och linjesträckningar ska anpassas till invånarnas behov av resor till jobb, skola och nöjen. Vår förhoppning är att det återigen kommer statliga medel för att regionerna ska kunna erbjuda sommarlovskort i kollektivtrafiken för skolungdomar och att dessa medel permanentas. I så fall bör det även gälla den särskilda kollektivtrafiken och på tåg. Det finns en risk att de statliga medlen som ska täcka upp för förlorade biljettintäkter i kollektivtrafik i sviterna av Covid-19-pandemin inte blir tillräckliga. Här behövs en beredskap från regionen för att kollektivtrafiken ska fungera även efter pandemin.

Vänsterpartiet vill:

Att Region Västmanland fortsätter satsa på fossilfria drivmedel för transportmedel i regionen.

Att Region Västmanland enbart köper in fossilfria fordon.

Att Region Västmanland håller nere avgifterna i kollektivtrafiken.

Att Region Västmanland tillser att kollektivtrafiken blir tillgänglig och att alla linjer har fungerande hållplatsutrop.

Infrastruktur och bredband

Tillgången till bredband ska vara jämlik i länet. Så länge marknadskrafterna får styra var det är lönsamt att införa snabbt bredband kommer stora delar av befolkningen inte att få samma förutsättningar. Vi menar att bredband är att betrakta som lika nödvändig infrastruktur som vägar, kollektivtrafik eller sophämtning, och att det offentliga måste ta ett större ansvar för detta. Därför ska Region Västmanland också ta ett ekonomiskt ansvar för utbyggnaden av fibernätverk och till detta har vi avsatt 15 miljoner.

Vänsterpartiet vill:

Att Region Västmanland avsätter 15 miljoner över 2022–2024 för bredbandsutbyggnad i hela länet för att alla ska få tillgång till bredband.

Folkbildning

Folkbildningen, det vill säga studieförbund och folkhögskolor, är en unik studieform som ger möjlighet till kunskapsinhämtning utan betyg och konkurrens. Folkbildningen är demokratibefrämjande och är en ickekommersiell arena för möten, kulturutövning, mångfald och integration. Den bidrar på ett betydande sätt till att höja utbildnings- och bildningsnivån i länet och därför är det avgörande att Region Västmanland aktivt fortsätter att utveckla stödet till folkbildningen.

Vänsterpartiet vill:

Att Region Västmanland aktivt utvecklar stödet till folkbildningen.

Kultur och ideell sektor

Att utöva och uppleva kultur är att vara människa. Att vi är kulturutövare är grunden för att bygga fungerande gemenskaper. Kultur behövs i ett öppet och demokratiskt samhälle och påverkar inte bara individen utan även samhällsutvecklingen. Vårt gemensamma kulturarv är präglad av influenser från hela världen. Att ta del av och utöva kultur påskyndar integrationen i samhället. Läns museet, länsmusiken och Västmanlands teater finns för alla i länet och måste garanteras en framtid. Vänsterpartiet vill se en levande kultur i hela länet och detta kan endast ske i samverkan med kommunerna som tillsammans med regionen skapar den regionala kulturplanen. Vi vill utreda huvudmannaskapet för Västmanlands teater och Västmanlandsmusiken för att ge verksamheterna direktiv och ekonomi för att över tid kunna utvecklas positivt. Kultur i vården ska finnas då det bland annat påverkar rehabilitering positivt.

Författare, konstnärer, musiker och journalister spelar en central roll i alla demokratiprocesser med sitt skapande och är ofta de första som tystas av makten. Vänsterpartiet vill att Region Västmanland ansluter sig till International Cities of Refuge Network, ICORN, och dess Fristadsprogram för att på så sätt kunna erbjuda en fristad för förföljda kulturarbetare. Samverkan med en eller flera av länets kommuner bör utredas i sammanhanget.

Till kulturen bör också föreningsliv i olika former räknas in. Idrottsföreningar, studieförbund, hembygdsföreningar med flera har en viktig demokratisk funktion och ska stödjas. Bidragen till föreningarna och hur de utformas ska göra det möjligt för alla att delta. Särskilt viktigt är det att unga fortsätter vara fysiskt aktiva genom föreningslivet. Människor med funktionsnedsättningar ska också ha möjlighet till ett idrottsliv utifrån sina egna förutsättningar. De regionala bidrag som finns bör också riktas särskilt till de som har verksamhet för barn över 11 år, en ålder där många barn slutar idrotta på grund av till exempel elitsatsningar eller ökad träningsmängd.

Vänsterpartiet vill:

Att Region Västmanland utreder huvudmannaskapet för Västmanlands teater och Västmanlandsmusiken.

Att Region Västmanland utreder hur bidragssystemet för föreningar kan anpassas för att hålla barn och ungdomar kvar längre inom idrotten.

Att Region Västmanland blir medlem i ICORN och ansluter sig till Fristadsprogrammet.

Att Region Västmanland utreder samverkan kring fristadsfrågan med en eller flera kommuner i länet.

Regional utveckling

Förutsättningarna för arbetstillfällen i hela Västmanland ska främjas bland annat genom att aktivt stötta småföretagande och kooperativt företagande utan vinstintressen. I dialog med de företagsfrämjande organisationer som regionen ger bidrag till ska det finnas tydliga krav på ett jämlikt och jämställt förhållningssätt, och på samverkan mellan aktörer. Regionen tar ansvar för de som står långt ifrån arbetsmarknaden genom att medverka i samordningsförbunden, men egna insatser för dessa grupper behöver också ökas.

Vänsterpartiet vill:

Att Region Västmanland tar ansvar för att öka antalet anställda personer som stått långt ifrån arbetsmarknaden.

Att Region Västmanland utvecklar samarbeten med icke vinstdrivande företag.

Att Region Västmanland fortsätter ha ett aktivt delägarskap i Almi.

En stark och uthållig ekonomi

Nuläge

Region Västmanland har ansvar för att hantera och förvalta de skattemedel som ska svara för de krav som ställs i hälso- och sjukvårdslagen. Patienternas rätt att söka vård i andra län innebär att vården är svårare att planera och styra än tidigare.

Region Västmanlands ekonomiska läge ser under de kommande åren ut att bli oerhört ansträngt. Byggnation av nya sjukhusbyggnader behöver finansieras, men inte med konsekvenserna att hälso- och sjukvården tvingas till nedskärningar i ett redan ansträngt läge. Utjämningsystemet kommer verka fullt ut från och med 2023 och om regionerna inte kompenseras med ytterligare statsbidrag står vi inför en situation där hälso- och sjukvården kommer behöva skära ner i antalet vårdplatser och i personalen. Vi menar att detta inte kan genomföras utan att hota patientsäkerheten.

Ett sparprogram som går under namnet Ekonomi i Balans pågår och syftar till att reducera kostnaderna med 400 miljoner. Sjukvårdsverksamheterna har svårigheter att sänka kostnaderna enligt plan. Ytterligare sparkrav riskerar att bromsa vårdutvecklingen och ytterst påverka patientsäkerheten och därför vill vi avsluta sparprogrammet. Vi vill utveckla vården för länsborna, då kan vi inte spara på vårdkvalitén.

Skattehöjning

För att klara det ansträngda ekonomiska läget som Region Västmanland står inför föreslår Vänsterpartiet en skattehöjning på 15 öre från och med 2022. Den ökade finansieringen ger oss möjlighet att satsa på personalen i form av arbetstidsförkortning samt öka det förebyggande arbetet mot psykisk ohälsa. På sikt innebär det att vi kan komma ifrån den negativa utvecklingen med hyrpersonal, eftersom vi klarar av att nyrekrytera och bibehålla personal i vår verksamhet. Hyrpersonal kostar regionen hundratals miljoner. Att arbeta förebyggande mot barn och ungas psykiska ohälsa gör att vi fångar upp de individer som behöver hjälp och stöd här och nu. På sikt innebär det också minskade kostnader längre upp i vårdkedjan.

Vänsterpartiet vill:

Att Region Västmanland höjer regionskatten med 15 öre från och med 2022.

Att Region Västmanland säger nej till nedskärningar i hälso- och sjukvården.

Att Region Västmanland utvecklar arbetet med genderbudgeting/jämställdhetsbudgetering och avsätter 1,5 miljoner under 2022–2024.

Sänkta politikerarvoden

När Region Västmanland står inför en tuff ekonomisk situation behöver politiken visa vägen. Personalen i regionen har burit verksamheten under normalläge såväl som i kris och vi vill därför satsa på personalen på bekostnad av politikerna. Därför föreslår vi en sänkning av politikerarvodena. Det är inte rimligt att Region Västmanland kräver effektiviseringar i verksamheten samtidigt som politikerna tjänar närmare en hyrläkare än en sjuksköterska. Därför föreslår vi en sänkning av arvodet med 1 miljon 2022. Arvodena räknas inte heller upp vilket frigör totalt 6,3 miljoner över 2022–2024. Pengar som bekostar en arbetstidsförkortning för personal inom Kommunals avtalsområde.

Vänsterpartiet vill:

Att Region Västmanland sänker politikerarvodet 2022 och behåller den nivån fram till 2024. Detta frigör 6,3 miljoner över 2022–2024.

Patientlagen och nätdoktorer

Rätten att söka vård i andra regioner eller via nätdoktorer är ibland en fördel för patienterna, men det finns inte alltid en koppling mellan efterfrågan och behov. Räkningen kommer dessutom alltid till regionen där patienten är skriven. Mer samverkan kring sällanvården behövs för att hålla hög kvalitet i specialistvården. Regionerna har dock ett särskilt ansvar över att hälso- och sjukvårdslagen följs och patient lagen och möjligheten att söka vård i andra län eller via nätdoktorer försvårar detta arbete. Bara utbetalningarna till Kry kostar regionen tiotals miljoner årligen, pengar som hade behövts till att genomföra Region Västmanlands uppdrag. Därför vill vi att regionen utreder hur vi kan använda pengarna som går till nätdoktorerna i vår egen verksamhet.

Vänsterpartiet vill:

Att Region Västmanland stoppar de kostsamma utbetalningarna till nätdoktorerna.

Resultat					
	Utfall	Budget	Budget	Plan	Plan
<i>Belopp i miljoner kronor</i>	2020	2021	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter	2 239	1 729	1 780	1 833	1 888
Verksamhetens kostnader	-10 202	-10 217	-10 677	-10 889	-11 172
Avskrivningar	-327	-340	-362	-384	-396
Verksamhetens Nettokostnader	-8 290	-8 828	-9 259	-9 440	-9 679
Skatteintäkter	6 504	6 623	7 115	7 351	7 565
Generella statsbidrag och utjämning	2 466	2 394	2 362	2 325	2 387
Verksamhetens resultat	679	188	219	236	273
Finansiella intäkter	531	68	77	88	97
Finansiella kostnader	-213	-76	-106	-130	-171
Resultat efter finansiella poster*	997	180	190	194	199

* Resultat motsvarar 2 % av skatter och statsbidrag (god ekonomisk hushållning)

<i>Nettokostnadsutveckling</i>	<i>-1,7%</i>	<i>6,5%</i>	<i>4,9%</i>	<i>2,0%</i>	<i>4,5%</i>
<i>Nettokostnadsutveckling 2020 är utifrån utfall 2019.</i>					
<i>Nettokostnadsutveckling 2021 är utifrån utfall 2020.</i>					

Resultat enligt god ekonomisk hushållning	180	190	194	199

Ramar				
<i>Regionsättning i miljoner kronor</i>	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen	7 594,0	7 845,3	8 119,6	8 393,0
<i>varav Vårdval</i>	1 228,3	1 300,0	1 350,0	1 400,0
Fastighets- och serviceförvaltningen	29,3	27,0	27,0	27,2
Regionkontoret	218,9	225,3	231,2	238,8
Förvaltningen för digitaliseringsstöd	0,0	0,0	0,0	0,0
Regionala utvecklingsförvaltningen	153,0	155,8	158,5	163,7
<i>varav Kultur och folkbildningsnämnden</i>	89,7	91,7	93,2	96,3
Kollektivtrafiknämnd	324,6	332,0	337,7	348,8
Politisk verksamhet och patientnämndens kansli				
Patientnämnden inkl kansli	5,9	6,0	6,2	6,4
Förtroendevalda och bidrag till politiska partier	37,2	42,4	42,4	42,4
Revisionen	5,3	5,4	5,5	5,7
Summa fördelat till förvaltningar	8 368,1	8 639,3	8 928,0	9 225,9
Anslaget till regionstyrelsens förfogande	768,5	804,0	658,7	553,9
<i>varav statsbidrag</i>	494,5	401,8	299,8	300,0
SUMMA VERKSAMHET	9 136,6	9 443,3	9 586,7	9 779,8
Gemensamma kostnader och intäkter	-308,7	-184,5	-146,8	-100,6
SUMMA DRIFTBUDGET (nettokostnader)	8 828,0	9 258,7	9 439,9	9 679,3

Specifikation av anslaget till regionstyrelsens förfogande				
	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
<i>Belopp i miljoner kronor</i>				
Omställning och kompetensutveckling	25,0	25,0	25,0	25,0
Personalpolitiska medel	4,0	4,0	4,0	4,0
Uttökning kollektivtrafiken (MÄLAB mm)		30,0	30,0	30,0
Fastighetsomställningskostnader	15,0	15,0	15,0	15,0
Ökad hyra Sala (nybyggnation/ombyggnation)		4,0	8,0	8,0
Akutsjukhus Västerås Projektering/genomförande	18,0	31,0	35,0	30,0
Post. Doc. Tjänster (somatik)	2,0	2,0		
Cosmics utvecklingsprogram	22,0	25,0	27,7	6,7
Robotdalen	0,5			
Lågtröskelmottagning	2,0	2,0	2,0	2,0
Tillnyktringsenheten	2,0	3,0	5,0	5,0
Nationella riktlinjer (GAP-analyser)	5,0	5,0	5,0	5,0
Tarmcancerscreening	7,5	6,0		
Scenkonstbiennal Västmanlands teater (garantibelopp)	2,0			
Regionvårdsavtal	30,0	30,0		
Extra IVA-platser (5st)	15,0	34,0		
Hållbarhetsprogram	3,0	2,0		
Forskning- och innovationsstrategi	5,0	10,0	10,0	10,0
Rehabilitering medarbetare	1,0	2,0	2,0	2,0
Brandskyddsåtgärder		2,0	2,0	2,0
Införande NetClean		1,0	1,0	
Ökad hyra utbildningsenheten		1,9	1,9	1,9
Ökad kostnad plock och pack		4,0		
LSS		11,0	11,0	11,0
Kvinnosjukvård, primärvården (MHV)			5,0	5,0
Pilotprojekt arbetstidsförkortning		2,0	2,0	2,0
Bredbandsstöd		5,0	5,0	5,0
Miljö och klimat		1,5	1,5	1,5
Gender budgeting		0,5	0,5	0,5
Utveckling MOFFA/PEER-support/anhörigstöd		4,0	4,0	4,0
Psykisk hälsa barn/unga		5,0	5,0	5,0
Fristad kulturarbetare		0,3	0,3	0,3
Beredskap (lagerhållning)		7,0	14,0	14,0
Summa övrigt	159,0	275,2	221,9	194,9
Förutsätter statsbidrag				
Kvinnorsjukvård, specialist- och primärvårdsverksamhet	27,7	27,7		
Psykisk hälsa	28,0	38,0	20,0	
Psykisk hälsa, ungdomsmottagningar från 2020	3,9			
Psykisk hälsa, stärkt samverkan från 2020	7,5			
Kortare väntetider i cancervården	11,0	10,0	10,0	
Sjukskrivningsprocessen/Rehabkoordinatorer	9,7	9,0	9,0	
God och nära vård	136,0	95,0	80,0	
GNV-Ambulanssjukvård	2,7	2,5	2,5	
Sammanhållen, jämlik och säker vård	7,0	7,0	7,0	
Civilt försvar	1,3	6,9	6,9	
Ökad tillgänglighet i hälso- och sjukvården	80,0	80,0	80,0	
Kollektivtrafik, komp. minskade biljettintäkter	10,0			
Provtagning	53,0			
Uppdämt vårdbehov	106,7	96,7		
<i>varav psykisk hälsa</i>		10,0		
Återhämningsbonus		9,0	9,0	
Övriga statsbidrag	10,0	10,0	75,4	300,0
Summa statsbidrag	494,5	401,8	299,8	300,0
Summa reserverat	653,5	677,0	521,7	494,9
Effektivisering				-21,0
Egentligt oförutsett/budgeteringsmarginal	115,0	127,0	137,0	80,0
Summa till regionstyrelsens förfogande	768,5	804,0	658,7	553,9

	Ram			
Ramförändringar i miljoner kronor	2021	2022	2023	2024
Hälso- och sjukvårds förvaltningen (HSF)	7 594,0			
LPIK uppräknig		161,6	111,9	223,4
Kostnadsökning läkemedel		98,8	83,3	79,2
Demografi uppräknig vårdval		2,9	4,4	4,2
Reducering ram till följd av EIB		-46,3		
Reducering ram till följd av lägre interna prisökningar		-4,4		
Utökning ram från RS			74,0	
Omflytt ramar		-7,7		
varav Vårdval	1 228,3			
LPIK uppräknig		30,7	21,3	42,1
Demografi uppräknig vårdval		2,9	4,4	4,2
Reducering ram till följd av EIB		-12,3		
Omflytt ramar		1,9		
Fastigheter och service (FSF)	29,3			
LPIK uppräknig		0,1	0,1	0,1
Minskad ram tomställda lokaler		-2,1		
Omflytt ramar		-0,4		
Regionkontoret (RK)	218,9			
LPIK uppräknig		5,5	3,8	7,6
Reducering ram till följd av EIB		-1,3		
Utökning ram från RS			2,0	
Omflytt ramar		2,2		
Förvaltningen för digitaliseringsstöd (FDS)	0,0			
Omflytt ramar				
Regionala utvecklingsförvaltningen (RUF)	153,0			
LPIK uppräknig		3,8	2,6	5,2
Reducering ram till följd av EIB		-1,0		
Omflytt ramar		0,0		
varav Kultur och folkbildningsnämnden	89,7			
LPIK uppräknig		2,2	1,6	3,1
Reducering ram till följd av EIB		-0,3		
Kollektivtrafiknämnden (KTN)	324,6			
LPIK uppräknig		8,1	5,6	11,1
Reducering ram till följd av EIB		-0,3		
Omflytt ramar		-0,4		
Politisk verksamhet och patientnämndens kansli	48,4			
Patientnämnden, LPIK uppräknig		0,1	0,1	0,2
Förtroendevalda, LPIK uppräknig		0,9	0,8	1,5
Omflytt ramar		6,2		
Revisionen, LPIK uppräknig		0,1	0,1	0,2
Summa	8 368,1	226,8	288,7	332,8

Förslag investeringsramar

<i>Belopp i miljoner kronor</i>	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Inventarier och utrustning	233	269	222	219
Byggnadsinvesteringar	818	782	778	881
<i>varav akutsjukhus Västerås</i>	344	437	471	547
<i>varav ny sjukvårdsbyggnad Sala</i>	200	67	0	0
Investeringar totalt	1 050	1 050	1 000	1 100

Förslag låneramar

<i>Belopp i miljoner kronor</i>	Ram 2021	Ram 2022	Behov 2023	Behov 2024
Bankkontokredit	1000	1000	1000	1000
Låneram	400	400	400	400
Investeringar totalt	1 400	1 400	1 400	1 400

Prognos från SKR 2021-04-29, justerad för skattehöjning

<i>Belopp i miljoner kronor</i>	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Skatteintäkter	6 677	7 115	7 351	7 565
Slutavräkning 2020	-54	0	0	0
Inkomstutjämningsbidrag	1 155	1 239	1 271	1 310
Kostnadsutjämningsbidrag	33	33	38	43
Regleringsavgift	189	123	28	-5
Införandebidrag	121	28	0	0
Statsbidrag för läkemedelsförmånen	895	939	988	1 039
0	9 016	9 477	9 676	9 953